såfremt dens anvendelse kan medføre en krænkelse af en restregel af højere gyldighed, såsom princippet om ligebehandling af tjenestemænd, der befinder sig i ens situationer, har administrationen for at undgå en sådan restvirkning pligt til ikke at anvende justeringskoefficienten for det sted, hvor tjenestemanden sidst har gjort tjeneste.

I sag 156/78

FREDERICK H. NEWTH, forhenværende tjenestemand ved Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, boende 1170 Bruxelles, 88, Avenue Léopold Wiener, repræsenteret af advokat Marcel Slusny, Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos Arie Gulden, 9, rue de la Montagne, Trintange,

sagsøger,

mod

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER, repræsenteret af sin juridiske konsulent, Alain van Solinge som befuldmægtiget, bistået af advokat Daniel Jacob, Bruxelles, 36, rue de Praetere, 1050 Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos Kommissionens juridiske konsulent Mario Cervino, Bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

sagsøgt,

hvori der er nedlagt påstand om annullation af Kommissionens afslag af 20. april 1978 på Newth's klage og om, at den sagsøger tilkommende godtgørelse udbetales i belgiske francs,

afsiger

DOMSTOLEN (anden afdeling)

sammensat af afdelingsformanden Mackenzie Stuart, dommerne P. Pescatore og A. Touffait,

generaladvokat: G. Reischl
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Sagsfremstilling

Sagens faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb samt parternes påstande, anbringender og argumenter kan sammenfattes således:

I — De faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne

Den britiske statsborger Newth er født den 18. marts 1923 i Bromley (Kent), i Storbritannien. Den 1. maj 1975 blev han ansat af Kommissionen i medfør af vedtægtens artikel 9, stk. 2, i lønklasse A2 som direktør ved Det fælles Forskningscenter i Ispra. Ved en beslutning af 28. september 1977, meddelt Newth den 7. oktober 1977, fritog Kommissionen ham med virkning fra 1. november 1977 fra stillingen af tjenstlige grunde, jf. tjenestemandsvedtægtens artikel 50, der bestemmer:

»Fastansatte tjenestemænd i lønklasserne A1 og A2 kan efter ansættelsesmyndighedens afgørelse fritages fra deres stilling af tjenstlige grunde. Denne fritagelse har ikke karakter af en disciplinær foranstaltning«.

Sagsøger var oprindeligt blevet ansat i Belgien, og da han blev fritaget fra sin stilling, erklærede han at ville vende tilbage til Belgien. Derfor prøvede han at formå administrationen til, at den ham tilkommende godtgørelse efter vedtægtens artikel 50, stk. 3, blev udbetalt i belgiske francs. Dette afviste administrationen imidlertid, hvorfor han indgav en klage til Kommissionen i medfør af vedtægtens artikel 90, stk. 2, med henblik på at få godtgørelsen udbetalt i belgiske francs.

Da Kommissionen afviste denne klage den 20. april 1978, har sagsøger anlagt nærværende søgsmål, der er registreret på Domstolens justitskontor den 19. juli 1978.

II — Parternes påstande

Sagsøger har nedlagt følgende påstand:

»1. Sagsøgtes udtrykkelige afslag af 20. 4. 1978 over for sagsøger erklæres ugyldigt.

2. Det statueres, at sagsøger har krav på, at de ham tilkommende hoved- og biydelser udbetales i belgiske francs.

3. Det statueres, at sagsøgte skal berigtige sit mellemværende med sagsøger, eventuelt under Domstolens kontrol.

4. Sagsøgte tilpligtes at betale de ikke erlagte skyldige beløb, dvs. 200 000 belgiske francs, dog med forbehold af, at betalingen sker under sagen.

5. Sagsøgte tilpligtes at afholde sagsomkostningerne.«

Kommissionen har nedlagt følgende påstand:

»— frifindelse;

— sagsøger tilpligtes at afholde sagens omkostninger«.

Sagens behandling er forløbet forskriftsmæssigt. På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen, anden afdeling, besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse.

III — Sammendrag af parternes argumenter og anbringender

Til støtte for sin påstand har sagsøger fremsat fire hovedanbringender. For at kunne vurdere disse korrekt er det dog nødvendigt først at redegøre for de almindelige regler og principper, der gælder for de i vedtægten omhandlede vederlag og godtgørelser, og som sagsøgte nærmere har redegjort for i svarskriftet.

Indledning — Generel teoretisk redegørelse for spørgsmålet om, i hvilken valuta lønninger, pensioner og godtgørelser skal udbetales

Sagsøgte har tilstræbt at påvise, at tjenestemandens vederlag udbetales i det lands valuta, hvor han gør tjeneste, hvorved vederlaget korrigeres med en koefficient, der fastsættes særskilt for hvert enkelt tjenestested. Pensioner derimod kan — efter pensionistens valg — udbetales enten i valutaen i pensionistens hjemland, i valutaen i hans bopælsland eller i valutaen i det land, hvor han gjorde tjeneste. De godtgørelser, der udbetales i medfør af Rådets forordning nr. 2530/72 af 4. 12. 1972, ((EFT 1972) (1. til 8. december)) og Rådets forordning nr. 1543/73 af 4. 6. 1973 (EFT L 155) udbetales i valutaen i den EØF-stat, i hvilken den ydelsesberettigede godtgør at have bopæl.

På baggrund af disse eksempler har sagsøgte draget følgende konklusion: »Når et beløb skal korrigeres med en justeringskoefficient, bestemmer vedtægten, at bortset fra pensioner skal dette beløb udbetales i valutaen i det land, for hvilken koefficienten er fastsat, og er der fastsat en anden koefficient end den for Belgien gældende, skal beløbet udbetales i henhold til de pr. 1. januar 1965 gældende vekselkurser«.

Ud fra de på denne måde udledte principper har sagsøgte anført, at den her omstridte godtgørelse i medfør af vedtægtens artikel 50, stk. 5, skal korrigeres med justeringskoefficienten for sagsøgers sidste tjenestested, dvs. Italien.

I betragtning af den snævre sammenhæng mellem justeringskoefficienten og den valuta, som beløbene skal udbetales i, kan der for sagsøgers vedkommende kun blive tale om valutaen for hans seneste tjenestested, dvs. italiensk valuta.

Sagsøgte har gjort gældende, at denne løsning, der er i overensstemmelse med vedtægtens principper, ikke påvirkes af den måde, som pensionsordningen er indrettet på. Sagsøgte har herved henvist til generaladvokat Mayras's forslag til afgørelse i sag 28/74, Gillet, Sml. 1975, s. 463:

»Det er ordningen for udbetaling af ydelser ved udtræden af tjenesten, der bør ændres således, at enhver pension, der reguleres med en justeringskoefficient, obligatorisk skal udbetales i det lands valuta, hvis justeringskoefficient er lagt til grund.«

Sagsøger har betegnet Kommissionens ræsonnement som en syllogisme, »der fører til fejlslutninger«, fordi dens første præmis ikke er korrekt. Sagsøger har herved gennemgået Kommissionens forskellige eksempler for at påvise, at det af

Kommissionen udledte almindelige princip allerede har én undtagelse, nemlig pensionerne.

Sagsøger har derefter redegjort for sin egen opfattelse for at godtgøre, at hvad lønninger angår er det logisk at betale tjenestemændene i det lands valuta, hvor de gør tjeneste (dels p.g.a. deres bopælspligt, dels for at undgå for store forskelle), hvorimod det med hensyn til pensioner, der jo tilkommer tjenestemænd, der ikke længere har bopælspligt, må være således, at pensionen kan udbetales i valutaen i den stat, hvor pensionisten er bosat, hvorved princippet om ligebehandling af tjenestemænd må respekteres.

Det er sagsøgers opfattelse, at denne ordning er mere sammenhængende end den af Kommissionen skitserede, som udgøres af en regel og undtagelser. Selv om generaladvokat Mayras's forslag til afgørelse kan forklares ud fra lighedsgrundsætningen, eftersom det med hensyn til pensionerne drejede sig om at undgå, at pensionerne blev forøget p.g.a. ændringer i justeringskoefficienten, og »at der ikke er nogen grund til at skabe privilegier«.

Sagsøgte har anført:

— »sagsøger bestrider sagsøgtes konklusion uden at anfægte de til grund for konklusionen liggende præmissers korrekthed«.

Sagsøgte har på ny gjort gældende:

— »modsat det af sagsøger anførte karakteriseres ... denne ordning ikke blot af, at det er de af IMF. pr. 1. januar 1965 anerkendte vekselkurser, der skal anvendes, men også af en snæver forbindelse mellem den valuta, som beløbet skal udbetales i, og justeringskoefficienten«.

Hvad pensioner angår er det derfor justeringskoefficienten i det land, hvor den pensionerede tjenestemand erklærer at have bopæl (vedtægtens artikel 82), der skal finde anvendelse. Det forholder sig på samme måde, hvad godtgørelserne angår. Sagsøgte har anført, at herved understreges gyldigheden af den almindelige regel, som sagsøgte har redegjort for.

Første anbringende (begrundelsen for afslaget)

Kommissionen støttede sit afslag på Newth's klage ved at henvise til vedtægtens artikel 50, stk. 5, som den fortolkede således:

»Den godtgørelse, som en tjenestemand, der er blevet fritaget fra stillingen af tjenstlige grunde, er berettiget til, korrigeres med den justeringskoefficient, der er fastsat for tjenestemandens sidste tjenestested. Af samtlige vedtægtens herfor gældende egne bestemmelser og gennemførelsesbestemmelser fremgår, at den justeringskoefficient, hvormed et givet beløb skal korrigeres, og den valuta, i hvilken beløbene skal udbetales, er snævert forbundne. Den dybere begrundelse hervor er, at de for tiden gældende justeringskoefficienter bl.a. er afhængige af de valutapariteter, der var gældende på den i vedtægtens artikel 63 omhandlede dato, dvs. 1. januar 1965. Såfremt man ville opgøre en godtgørelse, der efter vedtægten skal korrigeres med den italienske justeringskoefficient, i en anden valuta end den italienske, eksempelvis i belgiske francs, ville resultatet klart være i strid med den økonomiske betydning, der er tiltænkt justeringskoefficienten«.

Sagsøger har bestridt dette ræsonnements gyldighed. Sagsøger har herved anført:

— »da vedtægtens artikel 50 ikke foreskriver, hvorledes beløbet skal udbetales, er det artikel 63, der finder anvendelse, hvorved godtgørelsen må sidestilles med vederlaget«.

Sagsøger anfører videre, at Kommissionens ræsonnement fører til, at en tjenestemand, der boede i Belgien, allerede før han blev ansat i Ispra, lider skade, idet det bliver de regler, der gælder for de i Italien bosatte tjenestemænd, der skal anvendes på ham. Herved må der tages hensyn til, at i Italien er »leveomkostningerne ikke særligt høje«.

Sagsøgte har gjort gældende, at anvendelsen af artikel 63 »ikke er begrundet« af to årsager:

— for det første fordi artiklen foreskriver, at tjenestemandens vederlag udbetales »i det lands valuta, hvor tjenestemanden gør tjeneste«, men eftersom Newth er udtrådt af tjenesten, kan bestemmelsen ikke finde anvendelse;

— for det andet ville den justeringskoefficient, der skulle anvendes, være den for bopælslandets gældende, hvilket ville stride imod den klare formulering af artikel 50, stk. 5, også selv om det blev antaget, at det ville være muligt at erstatte formuleringen i artikel 63 med »det lands valuta, hvori tjenestemanden bosætter sig efter at være udtrådt af tjenesten« (en fortolkning der ikke er mulig efter artikel 63).

For sagsøger består vanskeligheden ved artikel 50 deri, at bestemmelsen ikke præciserer, i hvilken valuta godtgørelsen skal udbetales. Der er her tale om en lakune, som Kommissionen søger at dække over ved argumentation i stedet for at tilstille Rådet meddelelse herom. Indtil Rådets afgørelse kunne Kommissionen da have udbetalt forskud. Og selv om Kommissionen mente selv at burde træffe en definitiv afgørelse, kunne den ikke udelukkende støtte sig på artikel 63, sidste stykke, med udelukkelse af de to første stykker. Det forholder sig nemlig således:

enten »er godtgørelsen en slags fortsat vederlag og skal som sådan udbetales i belgiske francs til den i Belgien bosiddende sagsøger«;

eller der er tale om en slags pension (»ventepenge« »i stedet for en anticiperet pension«);

eller der er tale om ventepenge som omhandlet i vedtægtens artikel 41 eller om en godtgørelse i henhold til de forskellige forordninger om frivillig fratræden;

i de to sidste tilfælde sker betalingen i bopælstatens valuta. Ligegyldigt hvilken løsning der vælges, har sagsøger således ret til betaling i belgiske francs.

Sagsøgte har gjort gældende:

»de nærmere enkeltheder ved den omstridte godtgørelse, således som de er reguleret i vedtægtens bilag IV, bevirker, at godtgørelsen principielt må holdes adskilt fra lønninger og pensioner«.

Det er sagsøgtes opfattelse, at såfremt denne godtgørelse kan sammenlignes med ventepengene i vedtægtens artikel 41, skal sidstnævnte beløb også korrigeres »med den justeringskoefficient, der gælder for det sted, hvor tjenestemanden sidst har gjort tjeneste«, hvorfor dette beløb skal udbetales på samme måde som beløbet i vedtægtens artikel 50, stk. 5.

Med hensyn til de godtgørelser, der omhandles i forordningerne om frivillig fratræden, er det således, at der her findes et særligt udbetalingssystem, som ikke kan overføres på andre ordninger. Endelig har sagsøgte henvist til, at artikel 50, stk. 5, i vedtægten klart og udtrykkeligt bestemmer, at den justeringskoefficient, der skal finde anvendelse, er den, der gælder for det sted, hvor tjenestemanden sidst har gjort tjeneste.

Andet anbringende (fortolkningen af vedtægtens artikel 50, stk. 5)

Sagsøger har anført, at eftersom tjenestemænd i A1 og A2 ikke har den samme sikkerhed som andre tjenestemænd, får de en kompensation herfor i vedtægtens artikel 50. Hvad særligt angår stillinger som direktør ved Det fælles Forskningscenter, kan disse stillinger »ændres eller ophæves hver gang, det nye budget vedtages«.

Sagsøgte har bestridt denne fortolkning og har herved henvist til, at tjenestemænd i A1 og A2 til gengæld for deres mangel på tryghed i tjenesten nyder godt af en lang række undtagelser fra de almindelige regler (ansættelse uden udvælgelsesprøve, ingen prøvetid eller udtalelser). Endvidere var sagsøgers stilling ikke forbundet med noget forskningsprogram og afhang altså ikke af fortsættelsen af dette eller hint projekt. Hans stilling var derfor ikke mere foreløbig end andre tjenestemænds, og risikoen for, at han kunne fritages fra sin stilling når som helst, opvejedes »i høj grad af en ordning, der er mere gunstig end for tjenestemænd i almindelighed«.

Sagsøger har fremhævet, at denne »ordning med afskedigelse efter forgodtbefindende« er »exorbitant«. Han har herved anført:

— ansættelsesproceduren uden udvælgelsesprøve skyldes nødvendigheden af, at institutionerne *frit* må kunne vælge tjenestemændene i betragtning af, at det her drejer sig om særligt højt kvalificerede tjenestemænd;

— at der ikke foretages udtalelser skyldes, at der ikke er mulighed for forfremmelse, og med et tysk udtryk er tjenestemænd i A 1 og A 2 »politische Beamten«;

— en stilling som direktør ved Det fælles Forskningscenter er faktisk foreløbig, når henses til »den krise, som dette center gennemlever«, og til, at sagsøgeren erstattede en midlertidig, der var blevet erstattet af en anden midlertidig«. Det er derfor logisk, at godtgørelsen til gengæld udbetales i belgiske francs.

Sagsøgte har anført, at den udlignende funktion, der må tillægges ordningen for tjenestemænd i lønklasse A 1 og A 2 »tilsyneladende er anerkendt af Domstolen, der nemlig har statueret følgende:

»den beføjelse, der følger af artikel 50, må sammenholdes med, at de samme tjenestemænd ifølge vedtægtens artikel 29, stk. 2, kan ansættes på anden måde end ved en udvælgelsesprøve, og at de ifølge artikel 34 ikke skal gennemgå en prøvetid« (Domstolens dom i sag 34/79, Oslizlok, Sml. 1978, s. 1099)«.

Sagsøgte har bestridt, at direktørerne skulle være udskiftet, således som sagsøger har beskrevet, og sagsøgte har

herved gjort gældende, at den første »direktør for bevilgede forskningsprojekter« var sagsøger selv, og at der, efter sagsøgers fratræden, blev »offentliggjort en meddelelse om ledig stilling med henblik på at besætte stillingen permanent«. Det er derfor sagsøgtes opfattelse, at tjenestemænd i lønklasserne A 1 og A 2 ikke indtager noget exorbitant tjenesteforhold, som kan retfærdiggøre, at godtgørelsen ved fritagelsen fra stillingen af tjenstlige grunde skal udbetales i belgiske francs efter korrektion med justeringskoefficienten.

Tredje anbringende (forskelsbehandling af tjenestemænd)

Sagsøger har gjort gældende:

— på grund af sin ansættelse som direktør i Ispra modtager han »en godtgørelse, der er 40% mindre end den, han ville have modtaget, såfremt han ikke var blevet ansat ved Det fælles Forskningscenter«.

Sagsøgte har anført følgende:

— artikel 50, stk. 5 i vedtægten angiver klart, hvilken justeringskoefficient, der skal anvendes, og bestemmelsen foreskriver lige så klart, at godtgørelsen skal udbetales i den valuta, for hvilken denne koefficient er fastsat, hvilket svarer til det af sagsøgte fremhævede generelle princip. I øvrigt er det Kommissionens opfattelse, at den af sagsøger forsvarede løsning — udbetaling af godtgørelsen i belgiske francs efter korrektion med den italienske justeringskoefficient — »ville medføre, at sagsøger modtog et beløb, der er højere end det beløb, som ville tilkomme en tjenestemand i samme lønklasse, der sidst har gjort tjeneste i Belgien og efter sin udtræden af tjenesten bosætter sig dér«. Sagsøgte har også anført, at godtgørelsen udtrykt i lire ville være højere end sagsøgers sidste grundløn.

Sagsøger har endnu en gang understreget følgende:

— henvisningen i artikel 50, stk. 5, er ikke afgørende, fordi denne artikel ikke definerer, på hvilken måde godtgørelsen skal beregnes, når der er tale om et tilfælde som sagsøgers, hvis stilling er blevet ophævet, hvorefter han har bosat sig i et andet land, end hvor han gjorde tjeneste. Det er derfor alene anvendelsen af justeringskoefficienten, der kan skabe problemer, hvorved der mere er tale om billighedsbetragtninger end selve bestemmelsens formulering. Men når henses til, at sagsøger befinder sig i den »exorbitante« situation, at han kan afskediges »efter forgodtbefindende«, fremgår det, at anvendelsen af justeringskoefficienten samtidig med, at udbetalingen sker i belgiske francs »ikke nødvendigvis er ubillig«. Særligt i dette tilfælde er der tale om »en falsk problemstilling«, idet sagsøger ikke kræver, at justeringskoefficienten skal anvendes. Hvad han kræver er, at »uanset hvilke bestemmelser, der skal anvendes analogt, skal udbetalingen ske i belgiske francs uden omregning eller genomregning«.

Sagsøgte har anført:

— hvis sagsøgers opfattelse på dette punkt blev fulgt, ville vedtægtens artikel 50, stk. 5, miste sin mening. I øvrigt sondrer denne bestemmelse ikke efter, hvorvidt sagsøger bor eller ikke bor i det land, hvor han sidst gjorde tjeneste.

Fjerde anbringende (spørgsmålet, om artikel 50, stk. 5, skal finde anvendelse)

Sagsøger har herved gjort gældende, at vedtægtens artikel 50, stk. 5, strider mod

princippet om, at tjenestemændene skal behandles lige, hvorfor bestemmelsen »krænker generelle retsprincipper«.

Sagsøgte har anført, at det af sagsøger hævdede princip er for generelt, idet sagsøger ikke anfører, om dette princip vedrører enten alle tjenestemænd, alle forhenværende tjenestemænd eller kun tjenestemænd, der er blevet fritaget fra stillingen af tjenstlige grunde i medfør af vedtægtens artikel 50. Sagsøgte er således ikke i stand til at godtgøre »et sådant anbringendes uanvendelighed«.

Sagsøger har nærmere anført, at han er udsat for forskelsbehandling, dels i forhold til aktive tjenestemænd i Bruxelles, dels i forhold til pensionerede tjenestemænd og dels i forhold til tjenestemænd, der har benyttet sig af muligheden for frivillig fratræden. Han er også udsat for forskelsbehandling »i forhold til tjenestemænd, der har gjort tjeneste i Bruxelles, og som bibeholder deres bopæl dér eller endog flytter den til Italien«. Hvad sagsøger gør gældende er således, at principperne om »ligebehandling at tjenestemænd« er tilsidesat, og sagsøger afviser allerede nu, at den førnævnte dom Gillet kan finde anvendelse i denne sag, da der i Gillet-sagen var tale om velerhvervede rettigheder, der skyldtes »forskellige på hinanden følgende ordninger«.

Sagsøgte har anført, at der ikke er tale om forskelsbehandling af sagsøger i forhold til aktive tjenestemænd, når henses til forskellen mellem den omhandlede godtgørelse og tjenestemandsvederlaget.

Hvad pensioner angår, »så er enhver fornuftig sammelingning umulig, fordi pensionsreglerne ganske afviger fra de almindelige regler«.

Hvad endelig angår den godtgørelse, der udbetales til tjenestemænd, der har benyttet sig af muligheden for frivillig fratræden, har denne godtgørelse et andet formål, idet den udbetales til tjenestemænd, hvis tjeneste ophørte som følge af oprettelsen af fælles europæiske institutioner (forordning nr. 259/68) eller som følge af, at der skulle ansættes nye tjenestemænd med statsborgerskab i de nye medlemsstater (forordningerne nr. 2530/72 og 1543/73). Kommissionen ser heller ikke, at der foreligger nogen forskelsbehandling af sagsøger i forhold til »tjenestemænd, der har gjort tjeneste i Bruxelles, og som bibeholder deres bopæl dér eller endog flytter den til Italien«. Under henvisning til Gillet-dommen har sagsøgte gjort gældende, at selv om sagsøger måtte have lidt et tab i forhold til de netop nævnte tjenestemænd, er dette ikke »et bevis på forskelsbehandling« af en sådan art, at vedtægtens artikel 50, stk. 5, må anses for at være ulovlig.

Endelig har Kommissionen anført, at Gillet-dommen vil kunne anvendes på nærværende sag, eftersom det i Gillet-dommen drejede sig om en angivelig forskelsbehandling, der skyldtes anvendelsen af IMF-kurserne, og fordi »nedenstående præmis helt klart må kunne anvendes generelt«;

»selv om Rådet skal tilpasse vedtægten til den økonomiske virkelighed og altså træffe foranstaltninger til at afbøde den eventuelle skade, som den tjenestemand, der bor i et land, hvis valuta mærkbart er blevet devalueret, kan lide, medfører denne omstændighed hverken, at artikel 63 i sin nuværende affattelse er ulovlig, eller at den af den grund ikke kan finde anvendelse i den i EØF-traktatens artikel 184 forudsatte betydning«.

IV — Mundtlige forhandlinger

I retsmødet den 15. marts 1979 har parterne afgivet deres mundtlige indlæg og besvaret spørgsmål. De har fremlagt nye bilag vedrørende beregningen af den godtgørelse, der udbetales Newth.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 3. maj 1979.

Præmisser

1 Ved nærværende sag, der er anlagt den 18. juli 1978, søger sagsøger at opnå, at den ham i medfør af vedtægtens artikel 50 tilkommende godtgørelse udbetales i belgiske francs.

Til grund for sagen ligger følgende faktiske omstændigheder:

2 Sagsøger blev den 1. maj 1975 ansat i henhold til vedtægtens artikel 29, stk. 2, i lønklasse A 2 som direktør i Det fælles Forskningscenter i Ispra.

3 Ved afgørelse af 28. september 1977, der trådte i kraft den 1. november 1977, fritog Kommissionen i medfør af vedtægtens artikel 50, stk. 1, sagsøger fra stillingen af tjenstlige grunde, og han modtager nu en godtgørelse, der beregnes degressivt, jf. bilag IV, og som i medfør af artikel 50, stk. 5, korrigeres med den justeringskoefficient, der gælder for hans sidste tjenestested.

4 Da Kommissionen er af den opfattelse, at der består en snæver sammenhæng mellem justeringskoefficienten og valutaen i det land, hvor de pågældende tjenestemænd senest har gjort tjeneste, udbetaler den sagsøgers godtgørelse i italiensk valuta.

5 Eftersom sagsøger ved sin ansættelse arbejdede og var bosat i Belgien og straks efter sin afskedigelse vendte tilbage til Belgien, har han nedlagt påstand om, at godtgørelsen udbetales ham i belgiske francs uden omregning

til italienske lire, og om, at Kommissionen berigtiger sit mellemværende med sagøger og tilpligtes at betale ham de ikke erlagte skyldige beløb.

6 Til støtte for sin påstand har sagsøger gjort tre anbringender gældende, som vil blive gennemgået efter hinanden.

7 Sagsøger har for det første gjort gældende, at da artikel 50 ikke udtrykkeligt foreskriver, i hvilken valuta godtgørelsen for fritagelse fra stillingen af tjenstlige grunde skal udbetales, må denne lakune udfyldes ved en analog anvendelse af de regler, der efter vedtægtens artikel 63 gælder for udbetalingen af tjenestemændenes lønninger, af reglerne i vedtægtens artikel 82 om udbetaling af pensioner og af reglerne for udbetalingen af de godtgørelser, der omhandles i forordningerne vedrørende tjenstemænds førtidige udtræden af tjenesten som følge af oprettelsen af fælles institutioner og de nye medlemsstaters tiltrædelse (Rådets forordning nr. 259/68 af 29. 12.1968, EFT 1968 (I), s. 30; forordning nr. 2530/72 af 4. 12. 1972, EFT 1972 (1. til 8. december), s. 11; forordning nr. 1543/73 af 4. 6. 1973, EFT L 155 af 11. 6. 1973, s. 1), hvorved sagsøger har anført, at de for disse ordninger gældende forordninger indeholder en direkte forbindelse mellem det sted, hvor pensionisten eller den godtgørelsesberettigede har erklæret at have fast bopæl, og den herfor gældende justeringskoefficient — der skal udligne de forskelle, der følger af forskelle i leveomkostningerne — og efter sagsøgers opfattelse fremgår det således forudsætningsvis af de nævnte forordninger, at udbetaling af beløbene skal ske i den tilsvarende valuta.

8 Det ses imidlertid ikke, at mekanismerne i disse generelle ordninger ved analogi kan udvides til også at omfatte artikel 50, der vedrører en ganske speciel situation, og hvis stk. 5 skaber en tæt forbindelse mellem justeringskoefficienten og det sidste tjenestested, hvilket udtryk ikke ved fortolkning kan tillægges indholdet »bopæl«.

9 Sagsøger har for det andet gjort gældende, at den med hans høje stilling forbundne usikkerhed er tilstrækkeligt grundlag for, at der må gøres en undtagelse fra de sædvanlige regler om godtgørelser ved udtræden af tjenesten.

10 Det er imidlertid i nærværende sag uden betydning, om sagsøger kun midlertidigt varetog visse opgaver eller udøvede varige funktioner, idet den afgø-

rende faktor er, at han er blevet udnævnt til tjenestemand, også selv om denne udnævnelse skete i en lønklasse, i hvilken tjenestemændene efter ansættelsesmyndighedens frie afgørelse kan fritages fra stillingen af tjenstlige grunde.

11 Det er derfor kun retsvirkningerne af en førtidig udtræden af tjenesten i medfør af artikel 50, der skal undersøges, men ikke grundene til denne udtræden.

12 Sagsøger har for det tredje gjort gældende, at således som artikel 50 i Kommissionens fortolkning anvendes, indebærer den en forskelsbehandling, idet sagsøger oppebærer en klart mindre godtgørelse end den, en tjenestemand i samme lønklasse ville oppebære efter at have gjort tjeneste i Bruxelles. Der er herved grund til at fastslå, at det faktisk af Kommissionens beregninger fremgår, at sagsøger modtager 30-35 % mindre end en tjenestemand, hvis seneste tjenestested var Bruxelles.

13 At en sådan situaiton kan opstå må klart betegnes som stødende, især fordi det efter sagens omstændigheder må betragtes som normalt, at sagsøger, der havde opgivet sin bopæl i Bruxelles for at kunne bo ved sit tjenestested, straks efter sin udtræden af tjenesten vendte tilbage til sin tidligere bopæl. Kommissionen er i øvrigt ganske bekendt med det uretfærdige i denne situation, eftersom den længe har forsøgt at få gennemført en regel, der kan afbøde det ubillige i disse, i øvrigt fåtallige tilfælde. Oprindeligt blev godtgørelsen efter artikel 50 ikke korrigeret med en justeringskoefficient. Den nuværende forordning blev bekendtgjort i 1971, og Kommissionen har netop foreslået Rådet en ny formulering, hvorefter det er bopælsstedets justeringskoefficient, der skal tages i betragtning i artikel 50. Sagsøger er altså udsat for en forskelsbehandling i forhold til tjenestemænd, der befinder sig i den tilsvarende situation, eksempelvis sådanne tjenestemænd, som omfattes af forordningerne vedrørende førtidig udtræden af tjenesten på grund af oprettelse af fælles institutioner og de nye medlemsstaters tiltrædelse, eller i forhold til sådanne tjenestemænd, der sidst har gjort tjeneste i Belgien, men vil bosætte sig i Italien. Denne situation skyldes anvendelsen af en generel regel, der i sagsøgers særlige tilfælde har medført, at princippet om ligebehandling af

tjenestemænd, der befinder sig i ens situationer, er tilsidesat. Vil en tjenestemand derfor undgå denne forskelsbehandling og følelige økonomiske tab, er han som sagsøger nødsaget til at tage bopæl på det sted, hvor han sidst gjorde tjeneste. Artikel 50, stk. 5, skal derfor fortolkes således, at såfremt dens anvendelse, som det her er tilfældet, kan medføre en krænkelse af en retsregel af højere gyldighed, har Kommissionen for at undgå en sådan retsvirkning pligt til ikke at anvende justeringskoefficienten for det sted, hvor tjenestemanden sidst har gjort tjeneste.

14 Da Domstolen i medfør af vedtægtes artikel 91 har fuld prøvelsesret i tvister, der angår pengebeløb, pålægger den Kommissionen at fastsætte sagsøgers rettigheder med den fornødne nøjagtighed.

Vedrørende sagsomkostningerne

15 De følger af det anførte, at Kommissionen har tabt sagen.

16 Artikel 69, stk. 2, i procesreglementet, hvorefter den tabende part idømmes sagsomkostningerne, finder derfor anvendelse.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (anden afdeling)

1. **Sagsøger har ret til at få godtgørelsen efter vedtægtens artikel 50, stk. 5, udbetalt i belgiske francs med anvendelse af justeringskoefficienten for Belgien.**

2. Kommissionen skal berigtige sit økonomiske mellemværende med sagsøger og udbetale ham de forfaldne, men ikke udbetalte beløb, han har krav på.

3. Kommissionen idømmes sagsomkostningerne.

Mackenzie Stuart Pescatore Touffait

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 31. maj 1979.

A. Van Houtte
Justitssekretær

A. J. Mackenzie Stuart
Formand for anden afdeling

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT G. REISCHL FREMSAT DEN 3. MAJ 1979 [1]

Høje Ret.

Sagsøger i den sag, som jeg i dag skal beskæftige mig med, blev i medfør af personalevedtægtens artikel 29, stk. 2, den 1. maj 1975 ansat ved Fællesskaberne i lønklasse A 2 som direktør ved atomforskningscentret i Ispra. Ved beslutning af 28. september 1977 blev hans tjenesteforhold i medfør af vedtægtens artikel 50, stk. 1, bragt til ophør med virkning fra 1. november 1977. Den nævnte vedtægtsbestemmelse lyder således:

»Fastansatte tjenestemænd i lønklasserne A 1 og A 2 kan efter ansættelsesmyndighedens afgørelse fritages fra deres stilling af tjenstlige grunde«.

Som følge heraf oppebærer sagsøger den i vedtægtens artikel 50, stk. 3, og bilag IV omhandlede godtgørelse, om hvilken det i artikel 50, stk. 5, bestemmes:

»Godtgørelsen samt det seneste samlede vederlag i henhold til foregående afsnit korrigeres med den justeringskoefficient, der gælder for det sted, hvor tjenestemanden sidst har gjort tjeneste«.

Da sagsøger efter sin udtræden af Fællesskabernes tjeneste har slået sig ned i Bruxelles, hvor han også havde sin bopæl på det tidspunkt, da han tiltrådte ved Fællesskaberne, idet han gennem en årrække havde arbejdet for et privat firma i Bruxelles, er han af den opfattelse, at den omhandlede godtgørelse bør udbetales i belgiske francs uden forudgående omregning til italienske lire efter den pr. 1. januar 1965 gældende partitet. Da administrationen afviste dette, indgav han den 17. januar 1978 en formel klage til ansættelsesmyndigheden. Den afviste

1 — Oversat fra tysk.